

Z A K O N
O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O NADLEŽNOSTI, MJERODAVNOM PRAVU,
PRIZNANJU, IZVRŠENJU I SARADNJI U POGLEDU RODITELJSKE
ODGOVORNOSTI I MJERA ZA ZAŠTITU DJECE

Član 1

Potvrđuje se Konvencija o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, izvršenju i saradnji u pogledu roditeljske odgovornosti i mjera za zaštitu djece, sačinjena u Hagu, 19. oktobra 1996. godine, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

Član 2

Tekst Konvencije iz člana 1 ovog zakona, u originalu na engleskom i u prevodu na crnogorski jezik glasi:

CONVENTION ON JURISDICTION, APPLICABLE LAW,
RECOGNITION, ENFORCEMENT AND CO-OPERATION
IN RESPECT OF PARENTAL RESPONSIBILITY AND
MEASURES FOR THE PROTECTION OF CHILDREN

(Concluded 19 October 1996)

The States signatory to the present Convention,
Considering the need to improve the protection of children in international situations,
Wishing to avoid conflicts between their legal systems in respect of jurisdiction,
applicable law, recognition and enforcement of measures for the protection of children,
Recalling the importance of international co-operation for the protection of children,
Confirming that the best interests of the child are to be a primary consideration,
Noting that the *Convention of 5 October 1961 concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of minors* is in need of revision,
Desiring to establish common provisions to this effect, taking into account the *United Nations Convention on the Rights of the Child* of 20 November 1989,
Have agreed on the following provisions –

CHAPTER I – SCOPE OF THE CONVENTION

Article 1

(1) The objects of the present Convention are –

- a) to determine the State whose authorities have jurisdiction to take measures directed to the protection of the person or property of the child;
- b) to determine which law is to be applied by such authorities in exercising their jurisdiction;
- c) to determine the law applicable to parental responsibility;
- d) to provide for the recognition and enforcement of such measures of protection in all Contracting States;
- e) to establish such co-operation between the authorities of the Contracting States as may be necessary in order to achieve the purposes of this Convention.

(2) For the purposes of this Convention, the term ‘parental responsibility’ includes parental authority, or any analogous relationship of authority determining the rights,

powers and responsibilities of parents, guardians or other legal representatives in relation to the person or the property of the child.

Article 2

The Convention applies to children from the moment of their birth until they reach the age of 18 years.

Article 3

The measures referred to in Article 1 may deal in particular with –

- a) the attribution, exercise, termination or restriction of parental responsibility, as well as its delegation;
- b) rights of custody, including rights relating to the care of the person of the child and, in particular, the right to determine the child's place of residence, as well as rights of access including the right to take a child for a limited period of time to a place other than the child's habitual residence;
- c) guardianship, curatorship and analogous institutions;
- d) the designation and functions of any person or body having charge of the child's person or property, representing or assisting the child;
- e) the placement of the child in a foster family or in institutional care, or the provision of care by *kafala* or an analogous institution;
- f) the supervision by a public authority of the care of a child by any person having charge of the child;
- g) the administration, conservation or disposal of the child's property.

Article 4

The Convention does not apply to –

- a) the establishment or contesting of a parent-child relationship;
- b) decisions on adoption, measures preparatory to adoption, or the annulment or revocation of adoption;
- c) the name and forenames of the child;
- d) emancipation;
- e) maintenance obligations;
- f) trusts or succession;
- g) social security;
- h) public measures of a general nature in matters of education or health;
- i) measures taken as a result of penal offences committed by children;
- j) decisions on the right of asylum and on immigration.

CHAPTER II – JURISDICTION

Article 5

- (1) The judicial or administrative authorities of the Contracting State of the habitual residence of the child have jurisdiction to take measures directed to the protection of the child's person or property.
- (2) Subject to Article 7, in case of a change of the child's habitual residence to another Contracting State, the authorities of the State of the new habitual residence have jurisdiction.

Article 6

- (1) For refugee children and children who, due to disturbances occurring in their country, are internationally displaced, the authorities of the Contracting State on the territory of

which these children are present as a result of their displacement have the jurisdiction provided for in paragraph 1 of Article 5.

(2) The provisions of the preceding paragraph also apply to children whose habitual residence cannot be established.

Article 7

(1) In case of wrongful removal or retention of the child, the authorities of the Contracting State in which the child was habitually resident immediately before the removal or retention keep their jurisdiction until the child has acquired a habitual residence in another State, and

a) each person, institution or other body having rights of custody has acquiesced in the removal or retention; or

b) the child has resided in that other State for a period of at least one year after the person, institution or other body having rights of custody has or should have had knowledge of the whereabouts of the child, no request for return lodged within that period is still pending, and the child is settled in his or her new environment.

(2) The removal or the retention of a child is to be considered wrongful where –

a) it is in breach of rights of custody attributed to a person, an institution or any other body, either jointly or alone, under the law of the State in which the child was habitually resident immediately before the removal or retention; and

b) at the time of removal or retention those rights were actually exercised, either jointly or alone, or would have been so exercised but for the removal or retention. The rights of custody mentioned in sub-paragraph *a* above, may arise in particular by operation of law or by reason of a judicial or administrative decision, or by reason of an agreement having legal effect under the law of that State.

(3) So long as the authorities first mentioned in paragraph 1 keep their jurisdiction, the authorities of the Contracting State to which the child has been removed or in which he or she has been retained can take only such urgent measures under Article 11 as are necessary for the protection of the person or property of the child.

Article 8

(1) By way of exception, the authority of a Contracting State having jurisdiction under Article 5 or 6, if it considers that the authority of another Contracting State would be better placed in the particular case to assess the best interests of the child, may either

– request that other authority, directly or with the assistance of the Central Authority of its State, to assume jurisdiction to take such measures of protection as it considers to be necessary, or

– suspend consideration of the case and invite the parties to introduce such a request before the authority of that other State.

(2) The Contracting States whose authorities may be addressed as provided in the preceding paragraph are

a) a State of which the child is a national,

b) a State in which property of the child is located,

c) a State whose authorities are seised of an application for divorce or legal separation of the child's parents, or for annulment of their marriage,

d) a State with which the child has a substantial connection.

(3) The authorities concerned may proceed to an exchange of views.

(4) The authority addressed as provided in paragraph 1 may assume jurisdiction, in place of the authority having jurisdiction under Article 5 or 6, if it considers that this is in the child's best interests.

Article 9

(1) If the authorities of a Contracting State referred to in Article 8, paragraph 2, consider that they are better placed in the particular case to assess the child's best interests, they may either

- request the competent authority of the Contracting State of the habitual residence of the child, directly or with the assistance of the Central Authority of that State, that they be authorised to exercise jurisdiction to take the measures of protection which they consider to be necessary, or

- invite the parties to introduce such a request before the authority of the Contracting State of the habitual residence of the child.

(2) The authorities concerned may proceed to an exchange of views.

(3) The authority initiating the request may exercise jurisdiction in place of the authority of the Contracting State of the habitual residence of the child only if the latter authority has accepted the request.

Article 10

(1) Without prejudice to Articles 5 to 9, the authorities of a Contracting State exercising jurisdiction to decide upon an application for divorce or legal separation of the parents of a child habitually resident in another Contracting State, or for annulment of their marriage, may, if the law of their State so provides, take measures directed to the protection of the person or property of such child if

- a) at the time of commencement of the proceedings, one of his or her parents habitually resides in that State and one of them has parental responsibility in relation to the child, and

- b) the jurisdiction of these authorities to take such measures has been accepted by the parents, as well as by any other person who has parental responsibility in relation to the child, and is in the best interests of the child.

(2) The jurisdiction provided for by paragraph 1 to take measures for the protection of the child ceases as soon as the decision allowing or refusing the application for divorce, legal separation or annulment of the marriage has become final, or the proceedings have come to an end for another reason.

Article 11

(1) In all cases of urgency, the authorities of any Contracting State in whose territory the child or property belonging to the child is present have jurisdiction to take any necessary measures of protection.

(2) The measures taken under the preceding paragraph with regard to a child habitually resident in a Contracting State shall lapse as soon as the authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10 have taken the measures required by the situation.

(3) The measures taken under paragraph 1 with regard to a child who is habitually resident in a non-Contracting State shall lapse in each Contracting State as soon as measures required by the situation and taken by the authorities of another State are recognised in the Contracting State in question.

Article 12

(1) Subject to Article 7, the authorities of a Contracting State in whose territory the child or property belonging to the child is present have jurisdiction to take measures of a provisional character for the protection of the person or property of the child which have a territorial effect limited to the State in question, in so far as such measures are not incompatible with measures already taken by authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10.

(2) The measures taken under the preceding paragraph with regard to a child habitually resident in a Contracting State shall lapse as soon as the authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10 have taken a decision in respect of the measures of protection which may be required by the situation.

(3) The measures taken under paragraph 1 with regard to a child who is habitually resident in a non-Contracting State shall lapse in the Contracting State where the measures were taken as soon as measures required by the situation and taken by the authorities of another State are recognised in the Contracting State in question.

Article 13

(1) The authorities of a Contracting State which have jurisdiction under Articles 5 to 10 to take measures for the protection of the person or property of the child must abstain from exercising this jurisdiction if, at the time of the commencement of the proceedings, corresponding measures have been requested from the authorities of another Contracting State having jurisdiction under Articles 5 to 10 at the time of the request and are still under consideration.

(2) The provisions of the preceding paragraph shall not apply if the authorities before whom the request for measures was initially introduced have declined jurisdiction.

Article 14

The measures taken in application of Articles 5 to 10 remain in force according to their terms, even if a change of circumstances has eliminated the basis upon which jurisdiction was founded, so long as the authorities which have jurisdiction under the Convention have not modified, replaced or terminated such measures.

CHAPTER III – APPLICABLE LAW

Article 15

(1) In exercising their jurisdiction under the provisions of Chapter II, the authorities of the Contracting States shall apply their own law.

(2) However, in so far as the protection of the person or the property of the child requires, they may exceptionally apply or take into consideration the law of another State with which the situation has a substantial connection.

(3) If the child's habitual residence changes to another Contracting State, the law of that other State governs, from the time of the change, the conditions of application of the measures taken in the State of the former habitual residence.

Article 16

(1) The attribution or extinction of parental responsibility by operation of law, without the intervention of a judicial or administrative authority, is governed by the law of the State of the habitual residence of the child.

(2) The attribution or extinction of parental responsibility by an agreement or a unilateral act, without intervention of a judicial or administrative authority, is governed by the law

of the State of the child's habitual residence at the time when the agreement or unilateral act takes effect.

(3) Parental responsibility which exists under the law of the State of the child's habitual residence subsists after a change of that habitual residence to another State.

(4) If the child's habitual residence changes, the attribution of parental responsibility by operation of law to a person who does not already have such responsibility is governed by the law of the State of the new habitual residence.

Article 17

The exercise of parental responsibility is governed by the law of the State of the child's habitual residence. If the child's habitual residence changes, it is governed by the law of the State of the new habitual residence.

Article 18

The parental responsibility referred to in Article 16 may be terminated, or the conditions of its exercise modified, by measures taken under this Convention.

Article 19

(1) The validity of a transaction entered into between a third party and another person who would be entitled to act as the child's legal representative under the law of the State where the transaction was concluded cannot be contested, and the third party cannot be held liable, on the sole ground that the other person was not entitled to act as the child's legal representative under the law designated by the provisions of this Chapter, unless the third party knew or should have known that the parental responsibility was governed by the latter law.

(2) The preceding paragraph applies only if the transaction was entered into between persons present on the territory of the same State.

Article 20

The provisions of this Chapter apply even if the law designated by them is the law of a non-Contracting State.

Article 21

(1) In this Chapter the term "law" means the law in force in a State other than its choice of law rules.

(2) However, if the law applicable according to Article 16 is that of a non-Contracting State and if the choice of law rules of that State designate the law of another non-Contracting State which would apply its own law, the law of the latter State applies. If that other non-Contracting State would not apply its own law, the applicable law is that designated by Article 16.

Article 22

The application of the law designated by the provisions of this Chapter can be refused only if this application would be manifestly contrary to public policy, taking into account the best interests of the child.

CHAPTER IV – RECOGNITION AND ENFORCEMENT

Article 23

(1) The measures taken by the authorities of a Contracting State shall be recognised by operation of law in all other Contracting States.

(2) Recognition may however be refused –

a) if the measure was taken by an authority whose jurisdiction was not based on one of the grounds provided for in Chapter II;

b) if the measure was taken, except in a case of urgency, in the context of a judicial or administrative proceeding, without the child having been provided the opportunity to be heard, in violation of fundamental principles of procedure of the requested State;

c) on the request of any person claiming that the measure infringes his or her parental responsibility, if such measure was taken, except in a case of urgency, without such person having been given an opportunity to be heard;

d) if such recognition is manifestly contrary to public policy of the requested State, taking into account the best interests of the child;

e) if the measure is incompatible with a later measure taken in the non-Contracting State of the habitual residence of the child, where this later measure fulfils the requirements for recognition in the requested State;

f) if the procedure provided in Article 33 has not been complied with.

Article 24

Without prejudice to Article 23, paragraph 1, any interested person may request from the competent authorities of a Contracting State that they decide on the recognition or non-recognition of a measure taken in another Contracting State. The procedure is governed by the law of the requested State.

Article 25

The authority of the requested State is bound by the findings of fact on which the authority of the State where the measure was taken based its jurisdiction.

Article 26

(1) If measures taken in one Contracting State and enforceable there require enforcement in another Contracting State, they shall, upon request by an interested party, be declared enforceable or registered for the purpose of enforcement in that other State according to the procedure provided in the law of the latter State.

(2) Each Contracting State shall apply to the declaration of enforceability or registration a simple and rapid procedure.

(3) The declaration of enforceability or registration may be refused only for one of the reasons set out in Article 23, paragraph 2.

Article 27

Without prejudice to such review as is necessary in the application of the preceding Articles, there shall be no review of the merits of the measure taken.

Article 28

Measures taken in one Contracting State and declared enforceable, or registered for the purpose of enforcement, in another Contracting State shall be enforced in the latter State as if they had been taken by the authorities of that State. Enforcement takes place in accordance with the law of the requested State to the extent provided by such law, taking into consideration the best interests of the child.

CHAPTER V – CO-OPERATION

Article 29

(1) A Contracting State shall designate a Central Authority to discharge the duties which are imposed by the Convention on such authorities.

(2) Federal States, States with more than one system of law or States having autonomous territorial units shall be free to appoint more than one Central Authority and to specify the territorial or personal extent of their functions. Where a State has appointed more than one Central Authority, it shall designate the Central Authority to which any communication may be addressed for transmission to the appropriate Central Authority within that State.

Article 30

(1) Central Authorities shall co-operate with each other and promote co-operation amongst the competent authorities in their States to achieve the purposes of the Convention.

(2) They shall, in connection with the application of the Convention, take appropriate steps to provide information as to the laws of, and services available in, their States relating to the protection of children.

Article 31

The Central Authority of a Contracting State, either directly or through public authorities or other bodies, shall take all appropriate steps to –

a) facilitate the communications and offer the assistance provided for in Articles 8 and 9 and in this Chapter;

b) facilitate, by mediation, conciliation or similar means, agreed solutions for the protection of the person or property of the child in situations to which the Convention applies;

c) provide, on the request of a competent authority of another Contracting State, assistance in discovering the whereabouts of a child where it appears that the child may be present and in need of protection within the territory of the requested State.

Article 32

On a request made with supporting reasons by the Central Authority or other competent authority of any Contracting State with which the child has a substantial connection, the Central Authority of the Contracting State in which the child is habitually resident and present may, directly or through public authorities or other bodies,

- a) provide a report on the situation of the child;
- b) request the competent authority of its State to consider the need to take measures for the protection of the person or property of the child.

Article 33

(1) If an authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 contemplates the placement of the child in a foster family or institutional care, or the provision of care by *kafala* or an analogous institution, and if such placement or such provision of care is to take place in another Contracting State, it shall first consult with the Central Authority or other competent authority of the latter State. To that effect it shall transmit a report on the child together with the reasons for the proposed placement or provision of care.

(2) The decision on the placement or provision of care may be made in the requesting State only if the Central Authority or other competent authority of the requested State has consented to the placement or provision of care, taking into account the child's best interests.

Article 34

(1) Where a measure of protection is contemplated, the competent authorities under the Convention, if the situation of the child so requires, may request any authority of another Contracting State which has information relevant to the protection of the child to communicate such information.

(2) A Contracting State may declare that requests under paragraph 1 shall be communicated to its authorities only through its Central Authority.

Article 35

(1) The competent authorities of a Contracting State may request the authorities of another Contracting State to assist in the implementation of measures of protection taken under this Convention, especially in securing the effective exercise of rights of access as well as of the right to maintain direct contacts on a regular basis.

(2) The authorities of a Contracting State in which the child does not habitually reside may, on the request of a parent residing in that State who is seeking to obtain or to maintain access to the child, gather information or evidence and may make a finding on the suitability of that parent to exercise access and on the conditions under which access is to be exercised. An authority exercising jurisdiction under Articles 5 to 10 to determine an application concerning access to the child, shall admit and consider such information, evidence and finding before reaching its decision.

(3) An authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 to decide on access may adjourn a proceeding pending the outcome of a request made under paragraph 2, in particular, when it is considering an application to restrict or terminate access rights granted in the State of the child's former habitual residence.

(4) Nothing in this Article shall prevent an authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 from taking provisional measures pending the outcome of the request made under paragraph 2.

Article 36

In any case where the child is exposed to a serious danger, the competent authorities of the Contracting State where measures for the protection of the child have been taken or are under consideration, if they are informed that the child's residence has changed to, or that the child is present in another State, shall inform the authorities of that other State about the danger involved and the measures taken or under consideration.

Article 37

An authority shall not request or transmit any information under this Chapter if to do so would, in its opinion, be likely to place the child's person or property in danger, or constitute a serious threat to the liberty or life of a member of the child's family.

Article 38

(1) Without prejudice to the possibility of imposing reasonable charges for the provision of services, Central Authorities and other public authorities of Contracting States shall bear their own costs in applying the provisions of this Chapter.

(2) Any Contracting State may enter into agreements with one or more other Contracting States concerning the allocation of charges.

Article 39

Any Contracting State may enter into agreements with one or more other Contracting States with a view to improving the application of this Chapter in their mutual relations. The States which have concluded such an agreement shall transmit a copy to the depositary of the Convention.

CHAPTER VI – GENERAL PROVISIONS

Article 40

(1) The authorities of the Contracting State of the child's habitual residence, or of the Contracting State where a measure of protection has been taken, may deliver to the person having parental responsibility or to the person entrusted with protection of the child's person or property, at his or her request, a certificate indicating the capacity in which that person is entitled to act and the powers conferred upon him or her.

(2) The capacity and powers indicated in the certificate are presumed to be vested in that person, in the absence of proof to the contrary.

(3) Each Contracting State shall designate the authorities competent to draw up the certificate.

Article 41

Personal data gathered or transmitted under the Convention shall be used only for the purposes for which they were gathered or transmitted.

Article 42

The authorities to whom information is transmitted shall ensure its confidentiality, in accordance with the law of their State.

Article 43

All documents forwarded or delivered under this Convention shall be exempt from legalisation or any analogous formality.

Article 44

Each Contracting State may designate the authorities to which requests under Articles 8, 9 and 33 are to be addressed.

Article 45

- (1) The designations referred to in Articles 29 and 44 shall be communicated to the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law.
- (2) The declaration referred to in Article 34, paragraph 2, shall be made to the depositary of the Convention.

Article 46

A Contracting State in which different systems of law or sets of rules of law apply to the protection of the child and his or her property shall not be bound to apply the rules of the Convention to conflicts solely between such different systems or sets of rules of law.

Article 47

In relation to a State in which two or more systems of law or sets of rules of law with regard to any matter dealt with in this Convention apply in different territorial units –

- (1) any reference to habitual residence in that State shall be construed as referring to habitual residence in a territorial unit;
- (2) any reference to the presence of the child in that State shall be construed as referring to presence in a territorial unit;
- (3) any reference to the location of property of the child in that State shall be construed as referring to location of property of the child in a territorial unit;
- (4) any reference to the State of which the child is a national shall be construed as referring to the territorial unit designated by the law of that State or, in the absence of relevant rules, to the territorial unit with which the child has the closest connection;
- (5) any reference to the State whose authorities are seised of an application for divorce or legal separation of the child's parents, or for annulment of their marriage, shall be construed as referring to the territorial unit whose authorities are seised of such application;
- (6) any reference to the State with which the child has a substantial connection shall be construed as referring to the territorial unit with which the child has such connection;
- (7) any reference to the State to which the child has been removed or in which he or she has been retained shall be construed as referring to the relevant territorial unit to which the child has been removed or in which he or she has been retained;
- (8) any reference to bodies or authorities of that State, other than Central Authorities, shall be construed as referring to those authorised to act in the relevant territorial unit;
- (9) any reference to the law or procedure or authority of the State in which a measure has been taken shall be construed as referring to the law or procedure or authority of the territorial unit in which such measure was taken;
- (10) any reference to the law or procedure or authority of the requested State shall be construed as referring to the law or procedure or authority of the territorial unit in which recognition or enforcement is sought.

Article 48

For the purpose of identifying the applicable law under Chapter III, in relation to a State which comprises two or more territorial units each of which has its own system of law or set of rules of law in respect of matters covered by this Convention, the following rules apply –

- a) if there are rules in force in such a State identifying which territorial unit's law is applicable, the law of that unit applies;
- b) in the absence of such rules, the law of the relevant territorial unit as defined in Article 47 applies.

Article 49

For the purpose of identifying the applicable law under Chapter III, in relation to a State which has two or more systems of law or sets of rules of law applicable to different categories of persons in respect of matters covered by this Convention, the following rules apply –

- a) if there are rules in force in such a State identifying which among such laws applies, that law applies;
- b) in the absence of such rules, the law of the system or the set of rules of law with which the child has the closest connection applies.

Article 50

This Convention shall not affect the application of the *Convention of 25 October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction*, as between Parties to both Conventions. Nothing, however, precludes provisions of this Convention from being invoked for the purposes of obtaining the return of a child who has been wrongfully removed or retained or of organising access rights.

Article 51

In relations between the Contracting States this Convention replaces the *Convention of 5 October 1961 concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of minors*, and the *Convention governing the guardianship of minors*, signed at The Hague 12 June 1902, without prejudice to the recognition of measures taken under the Convention of 5 October 1961 mentioned above.

Article 52

- (1) This Convention does not affect any international instrument to which Contracting States are Parties and which contains provisions on matters governed by the Convention, unless a contrary declaration is made by the States Parties to such instrument.
- (2) This Convention does not affect the possibility for one or more Contracting States to conclude agreements which contain, in respect of children habitually resident in any of the States Parties to such agreements, provisions on matters governed by this Convention.
- (3) Agreements to be concluded by one or more Contracting States on matters within the scope of this Convention do not affect, in the relationship of such States with other Contracting States, the application of the provisions of this Convention.
- (4) The preceding paragraphs also apply to uniform laws based on special ties of a regional or other nature between the States concerned.

Article 53

- (1) The Convention shall apply to measures only if they are taken in a State after the Convention has entered into force for that State.
- (2) The Convention shall apply to the recognition and enforcement of measures taken after its entry into force as between the State where the measures have been taken and the requested State.

Article 54

- (1) Any communication sent to the Central Authority or to another authority of a Contracting State shall be in the original language, and shall be accompanied by a translation into the official language or one of the official languages of the other State or, where that is not feasible, a translation into French or English.
- (2) However, a Contracting State may, by making a reservation in accordance with Article 60, object to the use of either French or English, but not both.

Article 55

- (1) A Contracting State may, in accordance with Article 60,
 - a) reserve the jurisdiction of its authorities to take measures directed to the protection of property of a child situated on its territory;
 - b) reserve the right not to recognise any parental responsibility or measure in so far as it is incompatible with any measure taken by its authorities in relation to that property.
- (2) The reservation may be restricted to certain categories of property.

Article 56

The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall at regular intervals convoke a Special Commission in order to review the practical operation of the Convention.

CHAPTER VII – FINAL CLAUSES

Article 57

- (1) The Convention shall be open for signature by the States which were Members of the Hague Conference on Private International Law at the time of its Eighteenth Session.
- (2) It shall be ratified, accepted or approved and the instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, depositary of the Convention.

Article 58

- (1) Any other State may accede to the Convention after it has entered into force in accordance with Article 61, paragraph 1.
- (2) The instrument of accession shall be deposited with the depositary.
- (3) Such accession shall have effect only as regards the relations between the acceding State and those Contracting States which have not raised an objection to its accession in the six months after the receipt of the notification referred to in sub-paragraph *b* of Article 63. Such an objection may also be raised by States at the time when they ratify, accept or approve the Convention after an accession. Any such objection shall be notified to the depositary.

Article 59

- (1) If a State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in this Convention, it may at the time of

signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that the Convention shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.

(2) Any such declaration shall be notified to the depositary and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.

(3) If a State makes no declaration under this Article, the Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 60

(1) Any State may, not later than the time of ratification, acceptance, approval or accession, or at the time of making a declaration in terms of Article 59, make one or both of the reservations provided for in Articles 54, paragraph 2, and 55. No other reservation shall be permitted.

(2) Any State may at any time withdraw a reservation it has made. The withdrawal shall be notified to the depositary.

(3) The reservation shall cease to have effect on the first day of the third calendar month after the notification referred to in the preceding paragraph.

Article 61

(1) The Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval referred to in Article 57.

(2) Thereafter the Convention shall enter into force –

a) for each State ratifying, accepting or approving it subsequently, on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession;

b) for each State acceding, on the first day of the month following the expiration of three months after the expiration of the period of six months provided in Article 58, paragraph 3;

c) for a territorial unit to which the Convention has been extended in conformity with Article 59, on the first day of the month following the expiration of three months after the notification referred to in that Article.

Article 62

(1) A State Party to the Convention may denounce it by a notification in writing addressed to the depositary. The denunciation may be limited to certain territorial units to which the Convention applies.

(2) The denunciation takes effect on the first day of the month following the expiration of twelve months after the notification is received by the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation takes effect upon the expiration of such longer period.

Article 63

The depositary shall notify the States Members of the Hague Conference on Private International Law and the States which have acceded in accordance with Article 58 of the following –

a) the signatures, ratifications, acceptances and approvals referred to in Article 57;

b) the accessions and objections raised to accessions referred to in Article 58;

c) the date on which the Convention enters into force in accordance with Article 61;

- d)* the declarations referred to in Articles 34, paragraph 2, and 59;
- e)* the agreements referred to in Article 39;
- f)* the reservations referred to in Articles 54, paragraph 2, and 55 and the withdrawals referred to in Article 60, paragraph 2;
- g)* the denunciations referred to in Article 62.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at The Hague, on the 19th day of October 1996, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the States Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Eighteenth Session.

KONVENCIJA O NADLEŽNOSTI, MJERODAVNOM PRAVU, PRIZNANJU, IZVRŠENJU I SARADNJI U POGLEDU RODITELJSKE ODGOVORNOSTI I MJERA ZA ZAŠTITU DJECE

Države potpisnice ove Konvencije,
Uzimajući u obzir potrebu da se poboljša zaštita djece u međunarodnim situacijama,
U želji da izbjegnu sukobe između svojih pravnih sistema u pogledu nadležnosti, mjerodavnog prava, priznavanja i sprovođenja mjera za zaštitu djece,
Podsjećajući na značaj međunarodne saradnje za zaštitu djece,
Potvrđujući da najbolji interesi djeteta moraju biti u primarnom razmatranju,
Imajući u vidu da je Konvenciji od 5. oktobra 1961.godine u vezi ovlašćenja organa i zakona u primjeni u pogledu zaštite maloljetnika potrebna revizija,
Želeći da uspostave zajedničke odredbe u tom smislu, uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih nacija o pravima djeteta od 20. novembra 1989.godine,
Dogovorili su se o sljedećim odredbama:

POGLAVLJE I – CILJ KONVENCIJE

Član 1

(1) Ciljevi ove Konvencije su:

- a) da odredi državu čiji organi imaju nadležnosti da preduzmu mjere usmjerene na zaštitu lica ili imovine djeteta;
- b) da odredi koje pravo se primjenjuje od strane tih organa u vršenju svoje nadležnosti;
- c) da se utvrdi pravo mjerodavno za roditeljsku odgovornost;
- d) da obezbijedi priznavanje i izvršenje ovih mjera zaštite u svim državama ugovornicama;
- e) da uspostavi takvu saradnju između organa država ugovornica koje može biti neophodna u cilju postizanja ciljeva ove Konvencije.

(2) Za svrhe ove Konvencije, termin »roditeljska odgovornost« obuhvata roditeljsko pravo, ili bilo koji sličan odnos ovlašćenja koji utvrđuje prava, ovlašćenja i odgovornosti roditelja, staratelja ili drugih pravnih zastupnika u odnosu na lica ili imovine djeteta.

Član 2

Konvencija se primjenjuje na djecu od trenutka njihovog rođenja sve dok ne dostignu starost od 18 godina.

Član 3

Mjere iz člana 1 mogu se odnositi na:

- a) povjeravanje, ostvarivanje, prestanak ili ograničenje roditeljske odgovornosti, kao i njeno prenošenje;
- b) pravo na starateljstvo, uključujući i prava koja se odnose na brigu o ličnosti djeteta i posebno, pravo da se odredi mjesto boravišta djeteta, kao i prava pristupa, uključujući i pravo da se dijete za ograničeni vremenski period odvede u mjesto koje nije djetetovo uobičajeno boravište;
- c) starateljstvo, tutorstvo i slične institucije;
- d) određivanje i djelovanje svakog lica ili organa nadležnog za brigu o ličnosti djeteta ili imovine, koji predstavljaju ili pomažu djetetu;
- e) smještanje djeteta u hraniteljsku porodicu ili u institucije za njegu, ili pružanje zaštite putem kafala ili neke druge slične institucije;
- f) nadzor od strane organa ovlašćenog za zaštitu djeteta nad svakim licem kojem je dijete povjereno;
- g) upravljanje, čuvanje i raspolaganje imovinom djeteta.

Član 4

Konvencija se ne primjenjuje na:

- a) utvrđivanje ili osporavanje odnosa roditelj – dijete;
- b) odluke o usvajanju, pripremnim mjerama za usvojenje, ili poništenje ili ukidanje usvajanja;
- c) ime i prezime djeteta;
- d) osamostaljenje;
- e) obaveze izdržavanja;
- f) povjerenje ili nasljeđivanje;
- g) socijalno osiguranje;
- h) javne mjere opšte prirode po pitanjima obrazovanja ili zdravlja;
- i) mjere peduzete kao posljedica krivičnog djela koje su počinila djeca;
- j) odluke o pravu na azil i imigraciju.

POGLAVLJE II – NADLEŽNOST

Član 5

(1) Sudski ili upravni organi države ugovornice uobičajenog boravišta djeteta imaju nadležnost da preduzmu mjere usmjerene na zaštitu ličnosti djeteta ili imovine.

(2) Shodno članu 7, u slučaju promjene uobičajenog boravišta djeteta u drugu državu ugovornicu, vlasti države novog uobičajenog boravišta imaju nadležnost.

Član 6

(1) Za djecu izbjeglice i djecu koja su, usljed nastalih poremećaja u njihovoj zemlji, međunarodno raseljeni, vlasti države ugovornice, na čijoj teritoriji se nalaze ove djeca kao rezultat njihovog raseljavanja, imaju nadležnost predviđenu u stavu 1 člana 5.

(2) Odredbe prethodnog stava odnose se i na djecu čije uobičajeno boravište se ne može pronaći.

Član 7

(1) U slučaju protivpravnog odvođenja ili zadržavanja djeteta, vlasti države ugovornice u kojoj je dijete imalo uobičajeno boravište neposredno prije nego što je odvedeno ili zadržano, zadržavaju svoju nadležnost sve dok dijete stekne uobičajeno boravište u drugoj državi, i

- a) svaka osoba, institucija ili drugo tijelo koje ima pravo starateljstva je pristalo na odvođenje ili zadržavanje ili
- b) dijete je boravilo u toj drugoj državi u periodu od najmanje godinu dana nakon što je lice, institucija ili drugo tijelo starateljstva steklo saznanja o tome gdje se nalazi dijete, nijedan zahtjev za povratak podnešen u toku tog perioda nije u procesu, a dijete se nalazi u njegovom ili njenom novom okruženju.

(2) Odvođenje ili zadržavanje djeteta se smatra protivpravnim kada:

- a) predstavlja kršenje prava starateljstva dodijeljenog licu, instituciji ili bilo kojem drugom organu, bili zajedno ili individualno, po zakonu države u kojoj je dijete imalo uobičajeno boravište neposredno prije odvođenja ili zadržavanja i
- b) u vrijeme razmjешtavanja ili zadržavanja ova prava su ostvarivana, bilo zajedno ili individualno, ili bi se ostvarivala, ali za odvođenje ili zadržavanje.

Prava starateljstva navedene u tački gore, mogu nastati naročito po sili zakona ili zbog sudske ili administrativne odluke, ili zbog sporazuma koji ima pravo dejstvo prema zakonu te države.

(3) Sve dok organi prvi put pomenuti u stavu 1 zadržavaju svoju nadležnost, organi države ugovornice u koju je dijete odvedeno ili zadržano može preduzeti samo one hitne mjere iz člana 11 ako su neophodne za zaštitu lica ili imovine djeteta.

Član 8

(1) Izuzetno, organ države ugovornice koji je nadležan na osnovu čl. 5 ili 6, ako smatra da će organi neke druge države ugovornice biti u boljem položaju u konkretnom slučaju da procijene najbolji interes djeteta, može ili

- zahtijevati da drugi organ, direktno ili uz pomoć Centralnog organa svoje države, preuzme nadležnost da preduzme takve mjere zaštite koje se smatraju neophodnim, ili
- obustaviti dalje razmatranje slučaja i pozvati stranke da podnesu takav zahtjev pred organom vlasti u toj drugoj državi.

(2) Države ugovornice čijim se organima upućuje zahtjev iz prethodnog stava su:

- a) država čije je dijete državljanin,
- b) država u kojoj se nalazi imovine djeteta,
- c) država čiji organi su rješavali zahtjev za razvod ili pravno razdvajanje roditelja djeteta, odnosno za poništenje braka,
- d) država sa kojom dijete ima najbližu vezu.

(3) Nadležni organi vlasti mogu nastaviti sa razmjenom mišljenja.

(4) Organ kojem je upućen zahtjev, kao što je predviđeno u stavu 1 može preuzeti nadležnost, umjesto organa koji je nadležan na osnovu čl. 5 ili 6, ako smatra da je to u najboljem interesu djeteta.

Član 9

(1) Ako organi države ugovornice iz člana 8 stav 2, smatraju da su oni u boljoj poziciji u konkretnom slučaju da procijene najbolji interes djeteta, oni mogu:

- zahtijevati od nadležnog organa države ugovornice uobičajenog boravišta djeteta, direktno ili uz pomoć Centralnog organa te države, da oni budu ovlašćeni da vrše nadležnost za preduzimanje mjera zaštite koje smatraju neophodnim, ili
- pozvati stranke da podnesu takav zahtjev pred organom države ugovornice uobičajenog boravišta djeteta.

(2) Organi vlasti mogu nastaviti sa razmjenom mišljenja.

(3) Organ koji inicira zahtjev može vršiti nadležnost umjesto organa države ugovornice uobičajenog boravišta djeteta samo ako je drugi organ prihvatio zahtjev.

Član 10

(1) Ne dovodeći u pitanje odredbe čl. 5 do 9, organi države ugovornice koje su nadležne za odlučivanje o zahtjevu za razvod ili pravno razdvajanje roditelja djeteta čije je uobičajeno boravište u drugoj državi ugovornici, ili za poništenje njihovog braka, mogu, ako zakonom njihove države tako predviđa, preduzeti mjere usmjerene za zaštitu lica ili imovine tog djeteta, ako

- a) u vrijeme započinjanja postupka, jedan od njegovih ili njenih roditelja ima uobičajeno boravište u toj državi, a jedan od njih ima roditeljsku odgovornost prema djetetu, i
- b) je prihvaćena nadležnost tih organa da preduzimanje mjere za zaštitu djeteta prestaje čim odluka koja dozvoljava ili odbija zahtjev za razvod, pravo razdvajanje ili poništenje braka postane pravosnažna, ili je postupak okončan iz nekog drugog razloga.

Član 11

(1) U svim hitnim slučajevima, organi bilo koje države ugovornice na čijoj teritoriji je dijete ili imovina djeteta nadležni su da preduzmu sve potrebne mjere zaštite.

(2) Mjere iz prethodnog stava prema djetetu čije je uobičajeno boravište u državi ugovornici prestaju da važe čim organi koji imaju nadležnost po čl. 5 do 10 preduzmu mjere koje nalaže situacija.

(3) Mjere iz stava 1 koje se odnose na dijete čije je uobičajeno boravište u državi koja nije ugovornica neće važiti u svakoj državi ugovornici u kojoj su preduzete mjere koje nalaže situacija i od strane organa druge države ugovornici o kojoj se radi.

Član 12

(1) U skladu sa članom 7, organi države ugovornice na čijoj teritoriji su dijete ili imovina djeteta nadležne su da preduzmu mjere privremenog karaktera za zaštitu ličnosti ili imovine djeteta koje imaju ograničen uticaj na države u pitanju, u onoj mjeri u kojoj takve mjere nijesu u suprotnosti sa mjerama već preduzetih od strane organa vlasti koji imaju nadležnost po čl.5 do 10.

(2) Mjere iz prethodog stava koje se tiču djeteta čije je uobičajeno boravište u državi ugovornici prestaju da važe čim organi koji imaju nadležnost po čl.5 do 10 donesu odluku u vezi sa mjerama zaštite koje nalaže situacija.

(3) Mjere iz stava 1 a koje se odnose na dijete čije je uobičajeno boravište u državi koja nije ugovornica neće važiti u državi ugovornici u kojoj su preduzete mjere koje nalaže situacija i od strane organa druge države su priznate u državi ugovornici u kojoj radi.

Član 13

(1) Organi države ugovornice koji su nadležni po čl. 5 do 10 da preduzmu mjere za zaštitu ličnosti ili imovine djeteta moraju da se uzdrže od ostvarivanja svoje nadležnosti ako su, u vrijeme početka postupka, odgovarajuće mjere tražili organi druge države ugovornice koje imaju nadležnost iz čl. 5 do 10 u vrijeme podnošenja zahtjeva i koji je još uvijek u razmatranju.

(2) Odredbe prethodnog stava ne primjenjuju se ako se organi kojima je zahtjev za preduzimanje mjera prvobitno podnesen proglase nenadležnim.

Član 14

Mjere preduzete primjenom čl. 5 do 10 ostaju na snazi u skladu sa njihovim odredbama, čak i ako je zbog promjenjenih okolnosti nestala osnova na osnovu koje je zasnovana nadležnost, sve dok nadležni organi u skladu sa Konvencijom ne izmijene, zamijene ili ukinu takve mjere.

POGLAVLJE III – MJERODAVNO PRAVO

Član 15

(1) U vršenju svoje nadležnosti u skladu sa odredbama Poglavlja II, organi država ugovornica će primjenjivati svoje pravo.

(2) Međutim, u mjeri u kojoj zaštita ličnosti ili imovine djeteta zahtijeva, oni mogu izuzetno da se primjenjuju ili da uzmu u obzir pravo druge države sa kojom je situacija povezana.

(3) Ako se djetetovo uobičajeno boravište promijeni u drugoj državi ugovornici, pravo te druge države primjenjuje se, od trenutka kad se promjena desila, na uslove po zahtjevu preduzetih mjera u državi prethodnog uobičajenog boravišta.

Član 16

(1) Sticanje ili prestanak roditeljske odgovornosti, po sili zakona, bez intervencije sudskih ili administrativnih organa, regulisano je zakonom države o uobičajenom boravištu djeteta.

(2) Sticanje ili prestanak roditeljske odgovornosti sporazumom ili jednostranim aktom, bez posredovanja sudskih ili upravnih organa, je regulisano zakonom države uobičajenog boravišta djeteta u vrijeme kada ugovor ili jednostrani akt stupaju na snagu.

(3) Roditeljska odgovornost koja postoji na osnovu prava države u kojoj dijete ima uobičajeno boravište, ostaje i nakon promjene tog uobičajenog boravišta u neku drugu državu.

(4) Ako se uobičajeno boravište djeteta promijeni, povjeravanje roditeljske odgovornosti, po sili zakona licu koje do tada nema takvu odgovornost uređuje se zakonom države novog uobičajenog boravišta.

Član 17

Vršenje roditeljske odgovornosti je uređeno pravom države u kojoj dijete ima uobičajeno boravište. Ako se djetetovo uobičajeno boravište promijeni, onda se ono uređuje pravom države novog uobičajenog boravišta.

Član 18

Roditeljska odgovornost iz člana 16 može prestati ili se uslovi njenog sprovođenja mogu izmijeniti mjerama preduzetim na osnovu ove Konvencije.

Član 19

(1) Valjanost pravnog posla zaključenog između treće strane i drugog lica koje bi bilo ovlašćeno da djeluje kao zakonski zastupnik djeteta na osnovu zakona države u kojoj je transakcija zaključena ne može se osporavati, a treća strana se ne može smatrati odgovornom, samo na osnovu toga što to lice nije bilo ovlašćeno da djeluje kao zakonski zastupnik djeteta po zakonu koji je određen odredbama iz ovog Poglavlja, osim ako je treća strana znala ili trebalo da zna da je za roditeljsku odgovornost mjerodavno drugo pravo.

(2) Prethodni stav važi samo ako je pravni posao zaključen između lica koja se nalaze na teritoriji iste države.

Član 20

Odredbe ovog Poglavlja primjenjuju se i čak i ako je pravo na koje one upućuju pravo države koja nije ugovornica.

Član 21

(1) U ovom Poglavlju, pojam „pravo“ označava pravo koji je na snazi u nekoj državi, osim njenih pravila o izboru mjerodavnog prava.

(2) Međutim, ako je mjerodavno pravo koji se primjenjuje u skladu sa članom 16 pravo države koja nije ugovornica i ako pravna pravila o izboru mjerodavnog prava te države upućuju na pravo neke druge države koja nije ugovornica, a koja bi zahtijevala primjenu svog prava, primjenjuje se pravo te posljednje države. Ako ta druga država koja nije ugovornica neće primjenjivati svoje pravo, mjerodavno je pravo na koje upućuje član 16.

Član 22

Primjena prava koji je određen odredbama ovog Poglavlja može da bude odbijena samo ako bi taj zahtjev bio u očiglednoj suprotnosti javnom poretku, imajući u vidu najbolji interes djeteta.

POGLAVLJA IV – PRIZNANJE I IZVRŠENJE

Član 23

(1) Mjere koje preduzimaju organi države ugovornica će se priznati po sili zakona u svim ostalim državama ugovornicama

(2) Priznavanje se može, međutim, odbiti:

- a) ako je mjera donijeta od strane organa čija nadležnost nije bila zasnovana na jednom od osnova predviđenih u Poglavlju II;
- b) ako je mjera donijeta, osim u hitnim slučajevima, u kontekstu sudskog ili upravnog postupka, bez pružanja prilike djetetu za saslušanje, što predstavlja kršenje osnovnih načela postupka zamoljene države;
- c) na zahtjev svakog lica koje tvrdi da se tom mjerom krše njegova roditeljska odgovornost, ako je takva mjera donijeta, osim u hitnim slučajevima, a da pritom toj osobi nije pružena prilika za saslušanje;
- d) ako je takvo priznanje očigledno u suprotnosti sa javnim poretkom zamoljene države, imajući u vidu najbolji interes djeteta;
- e) ako mjera nije u skladu sa kasnijom mjerom koja je preduzeta u državi koja nije ugovornica djetetovog uobičajenog boravišta, gdje kasnije ova mjera ispunjava uslove za priznavanje u zamoljenoj državi;
- f) ako postupak nije sproveden u skladu sa članom 33.

Član 24

Ne dovodeći u pitanje član 23 stav 1, svako zainteresovano lice može zatražiti od nadležnih organa države ugovornice da odlučuje o priznavanju ili nepriznavanju mjera u drugoj državi ugovornici. Postupak je regulisan zakonom zamoljene države.

Član 25

(1) Organ zamoljene države obavezan je uzeti u obzir činjenice na kojima organ države u kojoj su mjere preduzete zasniva svoju nadležnost.

Član 26

(1) Ako mjere preduzete u jednoj državi ugovornici i izvršene tamo zahtijevaju izvršenje u drugoj državi ugovornici, one će, na zahtjev zainteresovanog lica, biti proglašene izvršne ili registrovane u cilju izvršenja u toj drugoj državi po postupku predviđenim zakonom te druge države.

(2) Svaka država ugovornica će primjenjivati na proglašenje o izvršnosti ili registraciju jednostavan i brz postupak.

(3) Izjava o izvršnosti ili registraciji se može odbiti samo iz jednog od razloga datih u članu 23 stav 2.

Član 27

Ne dovodeći u pitanje preispitivanje onoga što je potrebno po zahtjevu u odnosu na prethodne članove, meritum izrečene mjere neće se preispitivati.

Član 28

Mjere preduzete u jednoj državi ugovornici i koje su proglašene pravosnažne, ili registrovane u cilju izvršenja, u drugoj državi ugovornici ostvariće se u narednoj državi kao da su donijete od strane organa te države. Izvršenje se odvija u skladu sa pravom zamoljene države u mjeri u kojoj taj zakon pruža, uzimajući u obzir najbolji interes djeteta.

POGLAVLJE V - SARADNJA

Član 29

(1) Država ugovornica određuje centralni organ za izvršavanje obaveza koje su Konvencijom određene za te organe.

(2) Savezne države, država se više od jednog pravnog sistema ili države koja imaju autonomne teritorijalne jedinice će samovoljno imenovati više od jednog centralnog organa i navesti teritorijalni ili lični djelokrug svojih aktivnosti. Tamo gdje je države imenovala više od jednog centralnog organa, odrediće centralni organ kojem se može uputiti bilo kakva komunikacija za prenos na odgovarajući centralni organ u toj državi.

Član 30

(1) Centralni organi sarađuju jedni sa drugima i promovišu saradnju između nadležnih organa u svojim državama radi postizanja ciljeva Konvencije.

(2) Oni će, u vezi sa primjenom Konvencije, preduzeti odgovarajuće korake u cilju pružanja informacija u vezi zakona, i dostupnih usluga, svojim državama koji se odnose na zaštitu djece.

Član 31

Centralni organ države ugovornice, bilo direktno ili putem organa sa javnim ovlašćenjem ili drugih organa, će preduzeti sve odgovarajuće korake kako bi-

a) olakšao komunikaciju i ponudio pomoć predviđenu u čl. 8 i 9 i u ovom Poglavljju;

- b) olakšao, posredovanjem, pomirenjem ili sličnim sredstvima, dogovorena rješenja za zaštitu lica ili imovine djeteta u situacijama na koje se Konvencija odnosi;
- c) obezbijedio, na zahtjev nadležnog organa druge države ugovornice, pomoć u otkrivanju mjesta za koja se pretpostavlja da bi dijete moglo biti, i ako je potrebno zaštitu na teritoriji zamoljene države.

Član 32

Na zahtjev, sa pratećim razlozima od strane centralnog organa ili drugih nadležnih organa bilo koje države ugovornice sa kojom dijete ima bližu vezu, centralni organ države ugovornice u kojoj dijete ima uobičajeno boravište može, direktno ili putem javnog organa ili drugih organa,

- a) pružiti izvještaj o stanju djeteta;
- b) zahtijevati od nadležnog organa svoje države da razmotri potrebu da se preduzmu mjere za zaštitu ličnosti ili imovine djeteta.

Član 33

(1) Ako organ koji je nadležan po čl. 5 do 10 predviđa smještanje djeteta u hraniteljskoj porodici ili instituciji za njegu, ili pružanje zaštite kafala-om ili sličnom institucijom, i ako se ovako smještanje ili odredba za zaštitu realizuje u drugoj državi ugovornici, treba prvo konsultovati centralni organ ili drugi nadležni organ te druge države. U tom smislu ona će dostaviti izvještaj o djetetu, zajedno sa razlozima za predloženi smještaj ili pružanje njege.

(2) Odluka o smještaju ili pružanje njege se može ostvariti u državi zamolnici samo ako je centralni organ ili drugi nadležni organ zamoljene države pristao na smještaj ili njegu, uzimajući u obzir najbolji interes djeteta.

Član 34

(1) Ako je mjera zaštite u razmatranju, nadležni organi na osnovu Konvencije, ako okolnosti u kojima se nalazi dijete to nalažu, mogu zatražiti od bilo kojeg organa druge države ugovornice koji imaju podatke od značaja za zaštitu djece, da takve informacije dostavi.

(2) Država ugovornica može da izjavi da će se zahtjevi iz stava 1. saopštiti njenim organima samo putem centralnog organa.

Član 35

(1) Nadležni organi država ugovornica mogu da zahtijevaju od organa druge države ugovornice da pomogne u sprovođenju mjera zaštite preduzetih na osnovu ove Konvencije, posebno u obezbjeđivanju efikasnog ostvarivanja prava na pristup, kao i pravo da održava direktne kontakte na pravnoj osnovi.

(2) Organ države ugovornice u kojoj dijete nema uobičajeno boravište mogu, na zahtjev roditelja koji žive u toj državi, koji pokušavaju da dobiju ili da se održe pristup djetetu, prikupljati informacije i dokaze i mogu dati nalaz o podobnosti tog roditelja da ima pristup i o uslovima pod kojima se pristup sprovodi. Organ koji vrši nadležnosti po čl. 5 do 10 radi određivanja zahtjeva u vezi sa pristupom djetetu, će priznati i razmotriti takve informacije, dokaze i nalaze prije donošenja odluke.

(3) Organ koji je nadležan po čl. 5 do 10 radi odlučivanja o pristupu ima pravo da obustavi postupak do okončanja zahtjeva iz stava 2, posebno kada se odnosi na zahtjev da se ograniči ili ukine pravo pristupa priznato u državi bivšeg uobičajenog boravišta djeteta.

(4) Ništa u ovom članu neće spriječiti organ koji je nadležan po čl. 5 do 10 da preduzme privremene mjere do okončanja zahtjeva iz stava 2.

Član 36

U svim slučajevima kada je dijete izloženo ozbiljnoj opasnosti, nadležni organi države ugovornice u kojoj su mjere za zaštitu djeteta preduzete ili su u razmatranju, ako su informisani da je uobičajeno boravište djeteta promijenjeno, ili da se dijete nalazi u drugoj državi, obavještava

organe te druge države o opasnosti koje su uključene i mjerama koje su preduzete ili u razmatranju.

Član 37

Organ vlasti neće zahtijevati ili prenijeti bilo koje informacije iz ovog Poglavlja ako bi to, po njegovom mišljenju, dovelo u opasnost ličnost djeteta ili imovinu, ili predstavilo ozbiljnu opasnost za slobodu ili život člana djetetove porodice.

Član 38

(1) Bez obzira na mogućnost određivanja razumne naknade za pružanje usluga, centralni organ i drugi državni organi država ugovornica snose svoje troškove u primjeni odredaba ovog Poglavlja.
(2) Svaka država ugovornica može da sklapa sporazume sa jednom ili više drugih država ugovornica u pogledu raspodjele troškova.

Član 39

Svaka država ugovornica može da zaključuje sporazume sa jednom ili više država ugovornica u cilju poboljšanja primjene ovog Poglavlja u njihovim međusobnim odnosima. Države koje su zaključile takav ugovor dostavljaju kopiju depozitaru Konvencije.

POGLAVLJE VI – OPŠTE ODREDBE

Član 40

(1) Organi države ugovornice u kojoj dijete ima uobičajeno boravište, ili države ugovornice u kojoj je mjera zaštite donijeta, može dostaviti licu koje vrši roditeljsku odgovornost ili licu kojem je povjerena zaštita ličnosti djeteta ili imovine, na njegov ili njen zahtjev, potvrdu koja ukazuje na obim u kojem to lice ima pravo da djeluje i ovlašćenja koja su mu data.
(2) Obim i ovlašćenje koji su navedeni u potvrdi se pretpostavljaju da su povjereni toj osobi, u odsustvu dokaza o suprotnom.
(3) Svaka država ugovornica određuje organe nadležne da sačine takve potvrde.

Član 41

Lični podaci prikupljeni ili prenešeni na osnovu Konvencije će se koristiti samo za svrhe za koju su sakupljeni ili prenešeni.

Član 42

Organi kojima se šalju podaci treba da osiguraju njihovu povjerljivost, u skladu sa propisima svoje države.

Član 43

Svi dokumenti koji su proslijeđeni ili dostavljeni na osnovu ove Konvencije biće izuzeti od legalizacije ili sličnih formalnosti.

Član 44

Svaka država ugovornica može odrediti organe kojima se upućuju zahtjevi iz čl. 8, 9 i 33.

Član 45

(1) Imenovanja koja se odnose na čl. 29 i 44 će biti saopštena Stalnom Birou Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu.
(2) Izjava iz člana 34 stav 2 daje se depozitaru Konvencije.

Član 46

Države ugovornice u kojoj se primjenjuju različiti pravni sistemi ili različita zakonska uređenja na zaštitu djeteta i njegove imovine nijesu obavezne da primjenjuju pravila Konvencije na sukobe koji nastanu isključivo između tih različitih pravnih poredaka ili zakonskih uređenja.

Član 47

U odnosu na državu u kojoj se dva ili više pravna poretka ili zakonska uređenja koji su u vezi sa ovim pitanjem bave ovom Konvencijom, primjenjuju u različitim teritorijalnim jedinicama:

- (1) svako pozivanje na uobičajeno boravište u toj državi treba tumačiti kao da se odnosi na uobičajeno boravište u teritorijalnoj jedinici;
- (2) svako pozivanje na prisustvo djeteta u toj državi će se tumačiti kao da se odnosi na prisustvo na teritorijalnoj jedinici;
- (3) svako pozivanje na lokaciji imovine djeteta u toj državi će se tumačiti kao da se odnosi na lokaciju imovine djeteta u teritorijalnoj jedinici;
- (4) svako pozivanje na državu čiji je dijete državljanin će se tumačiti kao da se odnosi na teritorijalnu jedinicu koju je odredio zakon te države ili, u nedostatku relevantnih pravila, na teritorijalnu jedinicu sa kojim je dijete najviše povezano;
- (5) svako pozivanje na državu čiji su organi rješavali zahtjeve za razvod ili pravno razdvajanje roditelja djeteta, odnosno za poništenje njihovog braka, će se tumačiti kao da se odnosi na teritorijalnu jedinicu čiji organi su rješavali takve zahtjeve;
- (6) svako pozivanje na državu sa kojom dijete ima najbliže veze će se tumačiti kao da se odnosi na teritorijalnu jedinicu sa kojom dijete ima takve veze;
- (7) svako pozivanje na državu u koju je dijete odvedeno ili u koju je on ili ona zadržan, će se tumačiti kao da se odnosi na relevantnu teritorijalnu jedinicu u koju je dijete odvedeno ili u kojoj je on ili ona zadržan;
- (8) svako pozivanje na zakon ili organe te države, osim centralni organ, će se tumačiti kao da se odnosi na one koji su ovlašćeni da djeluju u relevantnoj teritorijalnoj jedinici;
- (9) svako pozivanje na pravo ili proceduru ili organ države u kojoj je donijete mjere će se tumačiti kao da se odnosi na pravo ili proceduru ili organ teritorijalne jedinice u kojoj je donijeta takva mjera;
- (10) svako pozivanje na pravo ili proceduru ili organ zamoljene države će se tumačiti kao da se odnosi na pravo ili proceduru ili organ teritorijalne jedinice u kojoj se traži priznanje ili izvršenje.

Član 48

U cilju utvrđivanja mjerodavnog prava u skladu sa Poglavljem III, u odnosu na državu koja ima dvije ili više teritorijalnih jedinica od kojih svaka ima svoj pravni poredak ili pravna pravila u pogledu pitanja obuhvaćenih ovom Konvencijom, sljedeća pravila se primjenjuju:

- a) ako postoje pravila na snazi u takvoj državi kojima se utvrđuje pravo koje je pravo od tih teritorijalnih jedinica se primjenjuje, tada se primjenjuje to pravo;
- b) u nedostatku takvih pravila, primjenjuje se pravo odgovarajuće teritorijalne jedinice kao što je definisano u članu 47.

Član 49

U cilju utvrđivanja mjerodavnog prava u skladu sa Poglavljem III, u odnosu na državu koja ima dva ili više pravnih poredata ili pravnih pravila o pravu mjerodavnom za različite kategorije lica u odnosu na pitanja obuhvaćenim ovom Konvencijom, sljedeća pravila se primjenjuju –

- a) ako su u toj državi na snazi pravila kojima se utvrđuje koje se od tih prava primjenjuje, primjenjuje se to pravo;
- b) u nedostatku takvih pravila, primjenjuje se pravni poredak ili pravna pravila sa kojima dijete ima najbližu vezu.

Član 50

Ova Konvencija ne utiče na primjenu Konvencije od 25. oktobra 1980. godine o građanskim aspektima međunarodne otmice djece, kao i između članica obje Konvencije. Ništa, međutim,

ništa ne sprječava pozivanje na odredbe ove Konvencije u namjeri da obezbijedi povratak djeteta koje je protivpravno odvedeno ili zadržano i u namjeri da se uredi pravo na pristup.

Član 51

U odnosima između država ugovornica ove Konvencije zamjenjuje Konvenciju od 5. oktobra 1961. godine u vezi ovlašćenja i prava koja se primjenjuju u pogledu zaštite maloljetnika, kao i Konvenciju za regulisanje starateljstva nad maloljetnicima, potpisanih u Hagu 12. juna 1902. godine, bez uticaja na priznavanje mjera preduzetih u skladu sa Konvencijom od 5. oktobra 1961. godine koja je gore pomenuta.

Član 52

(1) Ova Konvencija ne utiče na bilo koji međunarodni instrument strana država ugovornica i koja sadrži odredbe o pitanjima koja uređuje ova Konvencija, osim ukoliko stranke tog međunarodnog instrumenta ne izjave suprotno.

(2) Ova konvencija ne utiče na mogućnost da jedna ili više država ugovornica zaključe sporazume koji sadrže, u pogledu djece čije je uobičajeno boravište u bilo kojoj od država članica takvih sporazuma, odredbe o pitanjima koja reguliše ova Konvencija.

(3) Sporazumi koji će biti zaključeni između jedne ili više država ugovornica o pitanjima u okviru ove konvencije ne utiču, u odnosu takvih država sa drugim državama ugovornicama, na primjenu odredaba ove Konvencije.

(4) Prethodni stavovi takođe se primjenjuju na jedinstveno pravo koje je osnovano na posebnim vezama regionalne ili druge prirode između zainteresovanih država.

Član 53

(1) Konvencija se primjenjuje na mjere samo ako se preduzimaju u nekoj državi nakon što je Konvencija stupila na snagu za tu državu.

(2) Konvencija se primjenjuje na priznanje i izvršenje mjera preduzetih poslije njenog stupanja na snagu između države u kojoj su mjere preduzete i zamoljene države.

Član 54

(1) Sva obavještenja poslata centralnom ili drugom organu države ugovornice treba da budu na izvornom jeziku, a u prilogu će sadržati prevod na službenom jeziku ili jednom od službenih jezika druge države ili, gdje to nije izvodljivo, prevod na francuski ili engleski jezik.

(2) Međutim, država ugovornica može, stavljajući rezervu u skladu sa članom 60, prigovoriti na korišćenje ili francuskog ili engleskog jezika, ali ne na oba.

Član 55

(1) Država ugovornica može, u skladu sa članom 60:

- a) zadržati nadležnost njenih organa u preduzimanju mjera usmjerenih na zaštitu imovine djeteta koje se nalazi na njenoj teritoriji;
- b) zadržati pravo da ne prizna nijednu od roditeljskih odgovornosti ili mjera ukoliko je to u suprotnosti s nekom mjerom koju su preduzeli njeni organi u odnosu na tu imovinu.

(2) Rezerva se može ograničiti na određene kategorije imovine.

Član 56

Generalni sekretar Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu se u redovnim intervalima sazove Specijalna komisija kako bi razmotrili praktičan rad Konvencije.

POGLAVLJE VII – ZAVRŠNE ODREDBE

Član 57

- (1) Konvencija će biti otvorena za potpisivanje od strane država koje su članice Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu u vrijeme njenog 18-og zasijedanja.
- (2) Ona će biti ratifikovana, prihvaćena ili odobrena i instrumenti potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja se deponuju kod Ministarstva inostranih poslova Kraljevine Holandije, depozitara Konvencije.

Član 58

- (1) Bilo koja druga država može da pristupi Konvenciji nakon što stupi na snagu u skladu sa članom 61 stav 1.
- (2) Izjava o pristupanju polaže se kod depozitara.
- (3) Takvo pristupanje će imati dejstvo samo u pogledu odnosa između države koja pristupa i država ugovornica koje nemaju prigovor na pristupanje u roku od šest mjeseci nakon prijema obavještenja koje se odnosi na tačku b) člana 63. Takav prigovor mogu podnijeti države u trenutku kada ratifikuju, prihvataju ili odobravaju Konvenciju nakon pristupanja. Takav prigovor će biti dostavljen depozitaru.

Član 59

- (1) Ako država ima dvije ili više teritorijalnih jedinica u kojima se primjenjuju različiti zakonski sistemi u vezi sa pitanjima kojima se bavi Konvencija, može u trenutku potpisivanja, ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja da izjavi da će se ova Konvencija proširiti na sve njene teritorijalne jedinice ili samo na jednu ili više njih i može da promijeni tu izjavu podnošenjem druge izjave u bilo kom trenutku.
- (2) Svaka takva izjava će biti dostavljena depozitaru i odnosiće se izričito na teritorijalne jedinice u kojima se Konvencija primjenjuje.
- (3) Ako država ne daje nikakvu izjavu koja se odnosi na ovaj član, Konvencija će se proširiti na sve teritorijalne jedinice te države.

Član 60

- (1) Svaka država može, najkasnije prilikom potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja, ili prilikom davanja izjave u smislu člana 59, staviti jednu ili obje rezerve predviđene članom 54 stav 2 i članom 55. Nijedna druga rezerva nije dozvoljena.
- (2) Svaka država može u svakom trenutku povući rezervu koju je stavila. O povlačenju će biti obaviješten depozitar.
- (3) Dejstvo rezerve prestaje da važi prvog dana trećeg kalendarskog mjeseca nakon obavještenja iz prethodnog stava.

Član 61

- (1) Konvencija će stupiti na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi po isteku od tri mjeseca nakon deponovanja trećeg instrumenta o potvrđivanju, prihvatanju ili odobrenju iz člana 43.
- (2) Poslije toga, Konvencija će stupiti na snagu:
- a) za svaku državu koja ratifikuje, prihvata ili je odobrava naknadno, ili joj pristupa, prvog dana u mjesecu nakon isteka roka od tri mjeseca poslije deponovanja njenog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja;
 - b) za svaku državu koja pristupa, prvog dana u mjesecu poslije isteka roka od tri mjeseca nakon isteka roka od šest mjeseci, predviđeno u članu 58 stav 3;
 - c) za teritorijalnu jedinicu u kojoj je Konvencija proširena u skladu sa članom 45, prvog dana u mjesecu nakon isteka roka od 3 mjeseca od obavještenja iz tog člana.

Član 62

- (1) Država članica Konvencije može to otkazati pismenim obavještenjem upućenim depozitaru.
- (2) Otkazivanje stupa na snagu prvog dana u mjesecu nakon isteka roka od 12 mjeseci po prijemu obavještenja od strane depozitara. Gdje je naveden u obavještenju duži period za stupanje otkazivanja na snagu, otkaz stupa na snagu po isteku tog dužeg perioda, nakon što depozitar primi obavještenje.

Član 63

Depozitar će obavijestiti države članice Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu, druge države koje su učestvovala na 17-oj sjednici i države koje su pristupile u skladu sa članom 58, o sljedećem:

- a) potpisima, potvrđivanjima, prihvatanjima i odobrenjima iz člana 57;
- b) pristupanjima i primjedbama na pristupanje iz člana 58;
- c) datumu na koji Konvencija stupa na snagu u skladu sa članom 61;
- d) izjavama iz čl. 34 stav 2 i 59;
- e) sporazumima pomenutim u članu 39;
- f) rezervama iz čl. 54 stav 2 i 55 i povlačenjima iz člana 60 stav 2;
- g) otkazivanjima iz člana 62.

U znak saglasnosti, mi dolje potpisani propisno ovlašćeni, potpisujemo ovu Konvenciju.

U Hagu, 19. oktobra 1996. godine, sačinjeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su obje verzije podjednako vjerodostojne, u jednom primjerku koji se deponuje u arhivama Vlade Kraljevine Holandije, i čiji se ovjereni primjerak šalje, diplomatskim kanalima, državama članicama Haške konferencije za međunarodno privatno pravo koje su bile članice u vrijeme održavanja 18-og zasijedanja i drugim državama koje su učestvovala na tom zasijedanju.

Član 3

Prilikom predaje isprave o potvrđivanju Crna Gora će dati sljedeće izjave:

a) u skladu sa članom 29 stav 1 Konvencije, Crna Gora izjavljuje da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja centralni organ za izvršavanje obaveza koje su određene Konvencijom za taj organ;

b) u skladu sa članom 34 stav 2 Konvencije, Crna Gora izjavljuje da će se zahtjevi iz člana 34 stav 1 Konvencije dostavljati njenim organima samo preko centralnog organa;

c) u skladu sa članom 44 Konvencije, Crna Gora određuje Ministarstvo rada i socijalnog staranja kao organ kojem se upućuju zahtjevi iz čl. 8, 9 i 33 Konvencije.

Član 4

U skladu sa članom 60, a u vezi sa članom 55 Konvencije, prilikom predaje isprave o potvrđivanju Crna Gora će dati sljedeću rezervu:

„Crna Gora zadržava nadležnost svojih organa u preduzimanju mjera usmjerenih na zaštitu imovine djeteta koje se nalazi na njenoj teritoriji i zadržava pravo da ne prizna nijednu odluku o roditeljskoj odgovornosti ili mjeru ukoliko je suprotna mjeri koju su donijeli njeni organi u odnosu na imovinu djeteta“.

Član 5

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore – Međunarodni ugovori“.